

KURJER LUBELSKI

PISMO CODZIENNE.

Tydzień oświatowca w Zamojszczyźnie

Dziś, zamiast artykułu wstępnego dajemy kalendarzyk pracy oświatowca na prowincji. Mimo swej prostoty i zwyczajności waga jego jest wielka — ukazuje oczom naszym współczesną wieś.

Redakcja.

W poniedziałek wyruszyliśmy z p. Rudolmem Kutarem ze Studium Pracy Społecznej w podróż po zamojszczyźnie, przyczem codziennie wizytowaliśmy inny ośrodek pracy, omawiając z prowadzącymi te ośrodki sprawy organizowania i prowadzenia t. zw. Uniwersytetów powszechnych.

Pierwszego dnia byliśmy w Sitnie (gm. Nowa Osada). Na miejscu znajduje się 4 kl. szkoła powszechna, oraz żeńska Szkoła Rolnicza. Pracują tu wydatnie: Koło Gospodyń Wiejskich, Straż Pożarna i Koło Młodz. Wiejskiej. Prace dokształcające koncentrują się w miejscowym uniwersytecie powszechnym, którym kieruje p. Kurnik Stanisław. W roku bieżącym na uniwersytecie będą czynne cztery kursy: dwa żeńskie o specjalnym programie kobiecym, i dwa ogólne o programie odmiennym. Wykładowcami są miejscowe siły ze szkoły powszechnej i rolniczej. Zajęcia praktyczne na kursach kobiecych są przeprowadzane w kuchni szkolnej, ogrodzie, oborze, oranżerii, kurniku i t. p. Ośrodek oświatowy prowadzi również chór pod kier. p. Władysława Kiecały. Zespół składa się z 60 osób. Chór występował w roku ubiegłym na konkursie chórów ludowych w Zamościu.

Następnego dnia zawitaliśmy do Lipska (gm. Mokre). Ośrodek oświatowy składa się tu z oddz. Zw. Strzeleckiego, Koła Młodzieży Wiejskiej, Kasy Stefczyka i Młeczarni Spółdzielczej. Związek Strzelecki posiada orkiestrę i wogóle wykazuje dużą żywotność. Chór jest w stadium organizacji. Koło Gospodyń Wiejskich pod kierownictwem p. Koziołkowej pracuje może najbardziej intensywnie. W Lipsku organizuje się szkoła dokształcająca dla młodocianych i dorosłych w zakresie szóstej i siódmej kl. szkoły powszechnej. Duszą tej pracy jest p. Koziołek Jan.

Trzeci i czwarty dzień upłynął nam na Zjeździe Oświatowym w Zamościu, piąty — w Żrebcach (gm. Sułów), w których niestety, nie wszystko szło sprawnie. Drobne przyczyny, jakich w codziennym życiu nie brak, spowodowały rozdziwki między kier. szkoły a Kołem Młodzieży Wiejskiej. Na szczęście — wspólne zebranie K. Mł. Wiejskiej, Straży Pożarnej, Nauczycielstwa i rodziców doprowadziło do upragnionej zgody. Teren pracy piękny. Jest dom ludowy. P. Smutek Kazimierz, kier. miejscowej szkoły reżyseruje i wystawia dość często przedstawienia popularne.

Następny dzień zastał nas w Mokrem Lipiu, gm. Sułów.

Na miejscu ośrodek oświatowy, który składa się ze Straży, Koła Mł. W., Stow. M. Pol., Kółka Roln. Jest czynny Uniwersytet powszechny pod kier. p. Jana Sowińskiego. W mojej obecności na zebraniu Uniwersytetu łącznie z rodzicami było około 200 osób.

W remizie strażackiej odbywają się często przedstawienia. Obecnie odbywają się próby sztuczek: „Adam i Ewa”, i „Swaty”. Praca na uniwersytecie powszechnym rozwija się dobrze.

Zainteresowanie sprawami oświatowymi ogromne.

Nazajutrz rano udajemy się do Chłopkowa w gminie Radecznicza. Tutaj w skład Ośrodka Oświatowego: wchodzi Straż

Ogniowa, Koło Mł. Wiej., Stow., Młodz. Pol., Kółko Rolnicze, Czytelnia P. M. S. Czynny jest Uniwersytet Powszechny. W mojej obecności na zebraniu było około 60 osób. Dwutorowość pracy oświatowej odbija się na całokształcie działań niekorzystnie.

Przedostatni dzień wędrowki spędzamy w Deszkowicach. Na miejscu czynny uniwersytet powszechny pod kier. pana Stanisława Leszczyńskiego. Jako ideaowa pracowniczka oświatowa wybija się z miejscowego grona p. Anasiewiczówna. Członków na lekcjach było około 80 osób. Zainteresowanie wiedzą bardzo znaczne.

Ostatniego dnia zawitaliśmy do Zdanowa (gm. Mokre). W którym b. wydatnie pracują: Koło Młodzieży Wiej. i Spółdzielnia Spożywców. Czynny jest także uniwersytet powsz. pod kier. p. Edmun-

da Zawadzkiego. Ośrodek ośw. prowadzi również pod kier. p. Zawadzkiego chór ludowy, który wybija się na pierwsze miejsce w powiecie. Teatr ludowy jest żywo reprezentowany. Na zebraniu ogólnem omawialiśmy ruch spółdzielczy. Obecnych było około 80 osób.

Tu wędrowka nasza skończyła się.

Pozornie są to suche fakty, którymi nie warto zaprzętać uwagi czytelników „Kurjera”. Ale tylko pozornie, ponieważ objazd ten dał mi jakgdyby syntetyczny skrót pracy na tym terenie. Dziękując się nim z szeroką publicznością, mam nadzieję, że ten tydzień wędrowny oświatowca bodaj w zarysie ukaże im życie wsi, tej nowej wsi, jakże dalekiej od literackich, chłopomańskich szablonów.

J. Gaździcki

TELEGRAMY

Bunt w więzieniu

LONDYN, 25.1. W największym więzieniu angielskim Princetown, położonym w puszczy Dartmoor, wybuchł wczoraj rano bunt więźniów.

Podczas odprowadzania więźniów do kaplicy, skazańcy uzbrojony się w stołki, zaatakowali dozorców i zmusili ich do wycofania się z gmachu.

Następnie zbuntowani więźniowie wpadli do gmachu administracji więziennej, potłukli okna, zdemolowali urządzenie i podłożyli ogień. Budynek spłonął do fundamentów wraz z archiwami. Pożarem spłonęła baszta zegarowa, magazyn to-

warów więziennych i szereg innych budynków.

Administracja zdążyła jednak zawiadomić telefonicznie komendę policji, skąd przysłano 200 szeregowców z dwoma kulomiotami. Wywiązała się walka na terenach więzienia.

Bunt zlikwidowano. Część więźniów zdołała zbiec do puszczy.

LONDYN, 25.1. Angielskie ministerstwo sprawiedliwości ogłasza, iż wbrew pierwotnym depešom, niema zabitych w więzieniu w Princetown. Są tylko liczni ranni. Wszystkich zbiegów ujęto.

Zapowiedź dyktatury w Japonji

LONDYN, 25.1. Koła wojskowe w Tokio są niezadowolone z chwiejnej polityki rządu japońskiego w Mandżurji.

Prasa zbliżona do min. wojny pisze, że „wojsko wypowie posłuszeństwo gabinetowi ministrów i obejmie ster na Dalekim Wschodzie w swe ręce”.

LONDYN, 25.1. Komunikat urzędowy sztabu japońskiego donosi o sukcesach ofenzywy przeciwko partyzantom.

LONDYN, 25.1. Prasa chińska wyraża się o Lidze Narodów z coraz większą niechęcią.

Organ rządu nankińskiego „Sin-Udin-szin-Bao” pisze, że sama nazwa Ligi Narodów wywołuje w Chinach wzburzenie. Upadek Czing-Czao zniweczył do reszty powagę Ligi Narodów. Chińczycy dostali dobrą lekcję i wiedzą, czego mogą się spodziewać od mężów obradujących w Genewie.

Dziennik kończy artykuł wyrażeniem nadziei, że komisja Ligi Narodów zawróci z drogi.

Niemcy utrzymują 15 fabryk amunicji

PARYŻ, 25.1. Poseł do parlamentu Bouilloux-Lafond, przemawiając wczoraj na bankiecie politycznym w Quimper, poruszył sprawę rozbrojenia.

— Kiedy świat cały zmusza nas do złożenia broni — oświadczył Bouilloux — to warto wspomnieć o tem, co dzieje się u naszych sąsiadów. Rzesza Niemiecka zbroi się w tempie znacznie szybszem od Francji. Prochownie nasze i zakłady amunicyjne są przeważnie nieczynne. Natomiast rząd niemiecki stale zakłada nowe fabryki, lecz poza granicami swego kraju.

— W danej chwili Niemcy posiadają 15 wielkich zakładów przemysłowych, wytwarzających armaty, czołgi, samoloty i amunicję. Zakłady te mieszczą się w Holandji, w Szwecji i w Norwegji. Niemieckie ministerstwo reichswehry posiada większość akcyj i przedsiębiorstw, a poza tem utrzymuje w fabrykach własnych inżynierów.

Jednakże Francja czuwa i wie o każdym posunięciu niemieckiego ministerstwa reichswehry.

50 ZŁOTYCH

TO PIENIĄDZ W DZIEJSZYCH CZASACH.

50 ZŁOTYCH

TO SZCZĘŚCIE DLA TEGO, KTÓRY NIEMA GOTÓWKI.

50 ZŁOTYCH

WYGRAĆ MOŻE KAŻDY, BIORĄC UDZIAŁ W WIELKIM KONKURSIE „KURJERA LUBELSKIEGO”.

Szczegóły w jutrzejszym numerze „Kurjera Lubelskiego”.

Kompromitacja PPS.

Aresztowano w Wilnie urzędnika kolejowego Stępnika, który na podstawie fikcyjnie sporządzonych list uczącej się działwy urzędników kolejowych popierał opłaty szkolne. Aresztowany Stępnik w miejscowej partji socjalistycznej odgrywał wybitną rolę. Zasiadał on w Radzie miejskiej, jako ławnik z ramienia partji i był wybitnym przedstawicielem PPS. w Komitecie miejscowym. Do Rady miejskiej wszedł w roku ubiegłym, jako następca poła Plaskiego.

Wybuch amunicji w Szanghaju

SZANGHAJ, 25.1. (tel. wł.). Wczesnym rankiem mieszkańców Szanghaju zaalarmowała gwałtowna detonacja.

Jak się okazało, przyczyną detonacji był wybuch łodzi naładowanej materiałami wybuchowymi i amunicją. Nie ulega prawie wątpliwości, że cała załoga wraz z robotnikami w liczbie 40 osób zatonała.

Łódź miała wylądować transport w arsenale. Gdyby wybuch nastąpił po złożeniu ładunku w magazynie, katastrofa przybrałaby olbrzymie rozmiary.

Do spotęgowania panicznego nastroju w mieście przyczynił się fakt, że wieczorem w wielkim kinoteatrze, w strefie międzynarodowej znaleziono maszynę piekielną.

Polskie skrzydła nad Atlantykiem

NEW-YORK, 25.1. (tel. wł.). Polka p. Zuzanna Budny z Detroit zamierza wczesną wiosną t. b. przebyć gigantyczną przestrzeń 7.000 km. bez lądowania, lecąc z Detroit przez Nowy Jork, Paryż do Warszawy.

Dzielną Polka — wdowa po inżynierze, matka dwojga dzieci — zamierza cały czas sama pilotować samolot, przy pomocy nawigatora, którego „wyrzuci” ze spadochronem nad Paryżem.

O „nową” szkołę

Z dużym zainteresowaniem śledzić należy wyniki prac ministerstwa W. R. i O. P. nad układaniem nowych programów, związanych z przebudową naszego szkolnictwa. Realizacja dwóch zamierzeń: zmiany ustroju i programów, będzie miała doniosłe znaczenie w wychowaniu młodzieży na wszystkich stopniach nauczania. Na specjalną uwagę zasługuje konieczność przebudowy współczesnej szkoły średniej, będącej często jedynie uczelnią, fabrykującą maturzystów.

Przyszła szkoła średnia musi być w pierwszym rzędzie instytucją wychowawczą, musi przygotować młodzież do życia we współczesnym ustroju demokratycznym musi wydobyc z jednostki te tkwiące w niej siły, które przyczynia się do pomnożenia zastępów obywateli, rozumiejących potrzeby planowo zorganizowanej współpracy dla dobra ogółu, musi się starać o dostarczenie ludzi wykwalifikowanych w różnych dziedzinach życia gospodarczego Państwa, musi wreszcie budzić w jednostce zdolności intelektualne, socjalne, moralne, czy artystyczne, któreby pozwoliły jej zająć właściwe miejsce w społeczeństwie.

Cel ten osiągnie dwustopniowa szkoła średnia, rozbita na dwa koncentry: 4-letnie gimnazjum i 2-letnie liceum — za taką konstrukcją przemawia samo życie, oraz czynniki psycho-pedagogiczne i społeczne.

Jak dotąd życie samo wykazuje, z obecnej szkoły średniej z jej przeladowanym programem odpywa już w 16 roku życia z klasy VI młodzież mniej zdolna, niestety jako ludzie niedokończeni, czasem jako wykolejeńcy.

„Nowa” szkoła usunie niedomagania: 4-letnie gimnazjum o typie jednolitym dla młodzieży od lat 12 do 16 tworzyć będzie za okragłą całość, której zamknięciem będzie specjalne świadectwo. Materiał naukowy ułożony będzie tak, aby umiejętnie rozwijał budzące się w tym wieku zainteresowania i zdolności, aby nastawiał młodzież praktycznie i czynił ją zdolną do wykorzystania zdobytych wiadomości w życiu codziennym.

Dla młodzieży uzdolnionej, w wieku od lat 16 do 18-tu, która przejdzie przez gimnazjum, otwarta będzie droga do 2-letniego liceum o typie różniczkowanym. Tam będzie właściwy teren do specjalizacji i do wdrażania się do samodzielnej pracy naukowej, przygotowującej do uczelni wyższych. Podkreślić należy, że nowy ustrój szkolnictwa uwzględni w ten sposób ścisłą

selekcję młodzieży, to, w czym dziś taką ogromną pomoc zaczynają nam przynosić nasze nieliczne poradnie psychotechniczne. Wyprowadzając ogólne wnioski z doniosłych zamierzeń naszych władz oświatowych w dziedzinie realizacji „nowej” szkoły, wierzymy, że drogą właśnie tej rozumnie pomyślanej selekcji, przenikającej wszystkie stopnie nauczania, drogą przeobrażenia szkoły średniej, energicznej rozbudowy we wszystkich dziedzinach sieci szkół zawodowych, opracowania silnie związanych z życiem programów, tchniemy w naszą szkołę ducha współczesnej demokracji, uczynimy ją tworem żywym, a chroniąc młodzież przed wykolejeniem i błędnym szukaniem dróg, zasilimy nasz młody organizm państwowy w zastępy ludzi świadomych swych celów, zdrowych umysłowo, w obywateli twórczych i zdolnych do wspólnej pracy nad budowaniem naszej przyszłości.

Związek Nauczycielstwa Polskiego wobec nowej ustawy szkolnej

W Warszawie odbyło się zebranie zarządu głównego Związku Nauczycielstwa Polskiego, celem zajęcia stanowiska wobec projektu ustawy o ustroju szkolnym. W obradach nad projektem brało udział 44 członków zarządu głównego pod przewodnictwem p. St. Nowaka.

Uchwalono jednogłośnie przy 4-ech wstrzymujących się od głosowania rezolucję, w której mimo szeregu zastrzeżeń, zarząd postanawia zająć wobec projektu rządowego stanowisko pozytywne i rzeczowe.

Artysta-grafik

komponuje ulotki, afisze, reklamy

Wiadomość w Drukarni „Udziałowej” Plac Litewski 1.

Strzelcy pracują

Zarząd Oddziału Z. S. w Podolu pow. Lublin, urządził polowanie na koryzysk miejscowego oddziału.

Dochód z polowania w sumie 36 zł. został przeznaczony na potrzeby świetlicowe oddziału. W polowaniu brało udział 15 osób, okolicznych właścicieli ziemskich, a między innymi ks. proboszcz z Matczyna. Nagankę stanowił oddział strzelecki. Podole zupełnie bezinteresownie.

Do P. P. Prenumeratorów zamiejscowych

Wszystkich P.P. Prenumeratorów zamiejscowych, którzy od 1 b.m. otrzymują nasze pismo, prosimy uprzejmie o wpłacanie prenumeraty na konto Komun. Kasy Oszczęd. Pow. Lubelskiego w P.K.O. Nr. 63.392, lub zwykłym przekazem pocztowym do Administracji „Kurjera Lubelskiego”, Lublin, Plac Litewski 1.

Dla ułatwienia wpłaty załączaliśmy do użytku P.P. Prenumeratorów zamiejscowych gotowe czek P.K.O. Nr. 63.392.

ADMINISTRACJA
„KURJERA LUBELSKIEGO”
Lublin, Plac Litewski 1.
Konto P.K.O. 63.392.

Obchód rocznicy Powstania Styczniowego w Motyczu

Dnia 24 b. m., staraniem miejscowego nauczycielstwa odbył się w szkole w Motyczu „Wieczór ku czci Powstania Styczniowego”. Uroczystości poprzedziło przemówienie kierownika szkoły p. Tukendorfa, poczem odegrano dwie okolicznościowe sztuczki oraz chór szkolny odśpiewał szereg pieśni patriotycznych.

Całkowity dochód z imprezy w kwocie 20 złotych przeznaczono na bezrobotnych.

Kradzież konia

We wsi Zalesniki (gm. Chruszczewska, pow. sokołowski), gospodarz Franciszek Pomrow, wracając wieczorem z jarmarku, po powrocie do domu, zapomniał zamknąć drzwi od stajni. Niedopatrznie zemdliło się nazajutrz na Pomrowie, gdy spostrzegł, że z niezamkniętej stajni, jakiś nieznan sprawca skradł konia, wart. 150 zł. Poszukiwania i dochodzenie zarządzone.

Dwie trzecie ludzkości analfabetami

Jak wynika ze statystyki, opracowanej przez amerykański urząd statystyczny, 62 procent ludzi, mieszkających na naszej planecie nie umie ani czytać, ani pisać. W 18-tu krajach liczba analfabetów wynosi więcej niż 50 proc. ludności, w sumie zaś 618 milionów ludzi; w 45 krajach, gdzie mniej niż 50 proc. mieszkańców nie umie ani czytać, ani pisać, mieszka 468 milionów. Na ogólną liczbę 1.364 milionów ludzi zaliczyć należy do rządu analfabetów 850 milionów.

Czy jesteś już członkiem S.O.P.P.

PROGRAM RADJOWY WARSZAWY

Wtorek 26 stycznia

11.45 Codziennie Przegląd Prasy Polskiej. 12.40 Płyty. 13.40 Pogadanka rolnicza: „Co robić, aby bez nakładu gotów i otrzymać większe korzyści z jaski” — prof. Bron. Janowski. 13.55 Muzyka. 14.00 Pogadanka r.l.a. „Skarby na pastwisku” — prof. Bron. Janowski. 14.15 Muzyka. 14.20 Muzyka. 14.20 Podadanka rolnicza: „Jakie błędy robimy w uprawie roślin” — prof. W. Staluszek. 14.50 Płyty. 15.15 „Chwilka lotnicza”. 15.25 „Przegląd czasopism kobiecych” — p. Marja Ankiewiczowa. 15.50 Program dla dzieci starszych: a) Dialog prof. St. Sumińskiego p. t. „Co widzieliśmy w muzeum zoologicznym?”, b) Feljton B. Herza: „Metapsychoza”. 16.20 „Z wycieczek po Litwie Kowieńskiej” — p. Marja Prüfferowa. 16.40 Płyty. 17.10 „Malarstwo polskie z przed stu lat” dr. Edward Lepkowski. 17.35 Popularny koncert symfoniczny w wyk. Ork. Filharm. Warszawskiej. 19.15 „Książka rolnicza” — w oprac. inż. Wład. Sawickiego. 19.35 Płyty. 19.45 Prasowy Dziennik Radjowy. 20.00 Feljton p. t. „Dusza Wielkopolski — przemysł Maczewski. 20.15 Muzyka fińska i Olli Suolahti (kantele). 21.55 Skrzynka pocztowa techniczna — korespondencja i porady — p. Wacław Frenkiel. 22.10 Recital śpiewaczy Marji Kusewickiej. Akomp. L. Urstein. 22.50 Muzyka taneczna.

Środa 27 stycznia

11.45 Codziennie Przegląd Prasy Polskiej. 12.10 Płyty gramofonowe. 14.15 Płyty. 15.30 Płyty. 16.29 „Powstanie syberyjskiego Legionu Wołnych Polaków nad Bajkałem w r. 1866” — p. Alojzy Wanczura (Lwów). 16.40 Płyty. 16.55 Lekcja języka angielskiego (Linguaphone). 17.10 Odczyt. 17.35 Muzyka popularna w wyk. Ork. P.P. pod dyr. J. Ozimińskiego. 19.15 „Komunikat rolniczy” (Przysposobienie rolnicze). 19.35 Płyty gramofonowe. 19.45 Prasowy Dziennik Radjowy. 20.00 Feljton muzyczny ze Lwowa. 20.15 Koncert wieczorny ze Lwowa. 21.00 Kwadrans literacki — Nowela Antoniego Sygietyńskiego p. t. „Skrucha Maciejowa”. 21.15 Transmisja ze Lwowa „Lwie serce” A. Sołtysa. 22.45 „Poland between capitalism and communism” — by Stanley Philipson. 23.00 Muzyka taneczna.

Józef Henryk Czechowicz

Z cyklu: Prowincja w nocy

I.

KRASNYSTAW

Miasto jabłkowe, dobranoc!

Pył w dolinach opada, most u rzeki przystanął — gada.

W zapachu owsów, pszenic po dachach niskich kamienic wesoło, po ścieżkach, niwach toczy się wkoło pełnia szczęśliwa.

Za jabłkowym wieńcem kościół podnosi wieżycę, wspina się białem zrzebięciem w niepokoju, że nie może się srebrem nasycić księżycowego wodopaju.

To nic! ciemność cię muśnie rzeszą malowaną w kolory pawie i uśniez...

Dobranoc, Krasnystawie, dobranoc!

II.

KAZIMIERZ

Ze wzgórz promieniejące i zielone za dnia W zmierzchu — piękno Kazimierza wzbiera w wonny nadmiar. Zarzą się gwiazdy, sypią, broczą; W gwiazdach wygony i baszta, młecznej drogi nurt. Miasteczko ma okna z bursztynu i tak ukazuje się oczom zawieszona u gór.

Widnokraj z uchylłym zamkiem i jeszcze tysiąc trzykrzyską oddycha bardzo blisko, jakby rękę położył na kłamkę nie otwierając drzwi.

Nie otwieraj innego rajul Dość mi, że drugi młeczny szlak, także gwiazdzisty, w dolinie spoczywa płowej, gdzie pod wieczoru zapachem czystym Wisła ogromna, mając ramiona założone pod głowę, leży nawznak, śpi.

III.

ZAMOŚĆ

W ciemności przegonny powiew. Na dachach strzelistych jak pacierz noc — czarna jama. Niewidzialni trzepocą orłowice: Za-mość! Za-mość!

Rynek to staw kamienny z ratusza przystanią. Kolumn kroki sennie. Dalekie rano.

W ciemności ukosy kortyn, Blanki, szkarpy, bramy. Czarnym się fortem Zamość w ziemię wszarpal.

Amen.

